

Instrumentkunskap och olika musikgrupper

Namn: _____ Klass: _____

I detta arbetsområde kommer du att få lära dig fakta om olika instrument, vilken instrumentgrupp de olika instrumenten tillhör och lära dig att höra hur instrumenten låter. Du kommer också att få lära dig att urskilja fem olika typer av musikgrupper och vilka instrument som används i genrerna.

Dina mål? Att känna igen och veta vad som är typiskt för de fem musikgrupper vi arbetar med.

Att känna till de olika instrumentgrupperna, vilka instrument som ingår i vilken grupp, hur instrumenten låter och ser ut, grundläggande fakta om instrumenten och deras grupper.

Hur får du visa vad du lärt dig? Aktivt arbete under lektionerna

Genomförande av uppgifter

Deltagande i diskussioner och gruppuppgifter

Kahoot

Prov v. 16. På provet kommer du både att få lyssna på musik och instrument som du ska känna igen samt svara på ett antal frågor.

Kunskapskrav

Eleven kan med viss säkerhet urskilja och ge exempel på musikaliska karaktärsdrag från olika genrer och kulturer samt med viss säkerhet ge exempel på instrument från olika instrumentgrupper	Eleven kan med relativt god säkerhet urskilja och ge exempel på musikaliska karaktärsdrag från olika genrer och kulturer samt med relativt god säkerhet ge exempel på instrument från olika instrumentgrupper.	Eleven kan med god säkerhet urskilja och ge exempel på musikaliska karaktärsdrag från olika genrer och kulturer samt med god säkerhet ge exempel på instrument från olika instrumentgrupper.
---	--	--

Fem musikgrupper

Symfoniorkester

En symfoniorkester är en stor orkester med många instrument. Antalet instrument har varierat med tiden. En traditionell symfoniorkester består av **stråkinstrument, blåsinstrument (träblås och bleckblås) och slagverksinstrument**. Även instrument som **piano** och **harpa** är vanliga.

En symfoniorkester spelar ofta **klassisk musik** eller **filmmusik**. Orkestrarna spelar **akustiskt** (utan förstärkning av ljudet) och efter **noter**. Den som leder orkestern kallas **dirigent**.

Rockband

Ett rockband består vanligtvis av **elförstärkta instrument** som **elbas, elgitarr och synt**. **Trummor** är väldigt viktigt i ett rockband och oftast finns en **sångare**. Trumsetet består av följande delar: basdrumma (höger fot), virveltrumma (vänster hand), hi-hat (höger hand) och olika cymbaler (ride, crash) och pukor (hängpukor, golvpuka).

Ett rockband spelar **rockmusik**, men även i ett **popband** finns ofta samma uppsättning instrument med.

Jazzband

Vanligtvis består ett jazzband av instrument såsom **kontrabas, trummor, piano** och **blåsinstrument** såsom **saxofon, trombon och trumpet**. Ofta förekommer även **sång** i jazzmusik.

Typiskt för jazz är **improvisation** (att hitta på musik i stunden) och **solon** (att en person står i centrum och spelar). Ett jazzband kan vara ett mindre band (t.ex. jazztrio) eller ett större band (t.ex. storband).

Folkmusikgrupp

Svensk folkmusik är en genre (musikstil) som har sina rötter i det gamla bondesamhället och precis som namnet säger så handlar det om musik som utvecklats hos människor i olika delar av Sverige, framför allt på landet bland de som levde som bönder (vilket de flesta gjorde).

Typiskt för svenska folkvisor är att det oftast inte finns någon känd **kompositör** (den som gjorde/skrev musiken), utan musiken har förts vidare på **gehör** (att man lär sig genom att lyssna och härma) från generation till generation.

I ett band eller en grupp som spelar svensk folkmusik kan några vanliga traditionella instrument vara **fiol**, **nyckelharpa** och **dragspel**. Man hör även **gitarr**, **saxofon**, **slagverk** och **sång** i folkmusik. En **spelmansstämma** är en stor träff där människor samlas för att spela folkmusik tillsammans. Ofta förknippas svensk folkmusik också med olika typer av **folkdanser** såsom polska, vals, schottis och hambo.

Kör/vokalgrupp

En kör är en grupp, stor eller mindre, som sjunger tillsammans. Skillnaden mellan en kör och en vokalgrupp är att en vokalgrupp oftast består av ett mindre antal sångare.

En kör kan sjunga **enstämmigt** eller **flerstämmigt**. Att sjunga **i stämmor** innebär att sångarna delas in i olika grupper beroende på rösttyp. Sedan sjunger de olika stämmorna olika melodier som tillsammans passar ihop. De olika stämmorna är oftast **bas** (de killar som sjunger mörkt), **tenor** (de killar som sjunger ljust), **alt** (de tjejer som sjunger mörkt), **sopran** (de tjejer som sjunger ljust).

När en kör sjunger och inga instrument finns med kallas det att sjunga **a cappella**. Precis som i en symfoniorkester kallas ledaren i en kör för **dirigent**. En person som sjunger i en kör kallas **korist**.

Körsång är jättevanligt i Sverige och Sverige är landet med flest körsångare per antal invånare.

Frågor musikgrupper:

Svaren på alla frågor finns i texten.

1. Vilka instrument finns med i en symfoniorkester?

2. Vilken typ av musik spelar en symfoniorkester?

3. Vad betyder följande ord:

Akustiskt

Dirigent

4. Vilka instrument finns med i ett rockband?

5. Vad heter de olika delarna i ett trumset?

6. Vilka instrument finns med i ett jazzband?

7. Vad betyder följande ord:

Solo

Improvisation

8. Var har svensk folkmusik sina rötter?

9. Vilka instrument kan finnas med i en folkmusikgrupp?

10. Vad betyder följande ord:

Kompositör

Gehör

Spelmansstämma

11. Vad är en kör?

12. Vad är skillnaden på en kör och en vokalgrupp?

13. Vad betyder det att sjunga i stämmor?

14. Vilka fyra stämmor brukar man dela in sångarna i en kör i?

15. Vad betyder följande ord:

Dirigent _____

A cappella _____

Korist _____

Uppgift: Lyssna!

Gå in på musikpaarentuna.weebly.com – årskurs 6.

Lyssna på låten/klippen under rubriken "Musikgrupper" och svara på följande frågor:

1. Vilken sorts musikgrupp hör du?
2. Vilka instrument hör du?
3. Vad vet du om denna typ av musikgrupp?

Musikklipp 1:

1. _____

2. _____

3. _____

Musikklipp 2:

1. _____

2. _____

3. _____

Musikklipp 3:

1. _____

2. _____

3. _____

Musikklipp 4:

1. _____

2. _____

3. _____

Musikklipp 5:

1. _____

2. _____

3. _____

Instrumentgrupperna

Instrument brukar delas upp i olika grupper beroende på hur de ser ut och låter. Här är grupperna:

- Stråkinstrument
- Stränginstrument
- Blåsinstrument: Träblåsinstrument och Bleckblåsinstrument
- Tangentinstrument
- Slagverksinstrument

Stråkinstrument

Instrument som (kan) spelas med en stråke. Stråken är oftast gjord av tagel (hästhår).

Dessa instrument ska du känna igen (utseende och hur de låter):

Fiol/violin, Altfiol/viola, Cello, Kontrabas, Nyckelharpa

Fiol/violin

- ✓ 4 strängar
- ✓ Det ljusaste instrumentet i stråkfamiljen

Altfiol/viola

- ✓ 4 strängar
- ✓ Ser ut som en fiol men är lite större och ger mörkare toner.

Cello

- ✓ 4 strängar
- ✓ Man sitter ner och spelar cello
- ✓ "Piggen" längst ner är till för att balansera instrumentet mot golvet och kallas *stackel*.

Kontrabas

- ✓ 4 strängar
- ✓ Ca: 2 meter hög
- ✓ Ger mörkast och djupast toner av stråkinstrumenten
- ✓ Kallas ibland *basfiol* eller *ståbas*.

Nyckelharpa

- ✓ Ca: 20 strängar
- ✓ Har tangenter som trycker mot strängarna för att ge rätt tonhöjd.

Stränginstrument

Instrument som har strängar som sätts i svängning för att åstadkomma ljud.

Dessa instrument ska du känna igen (utseende och hur de låter):

Gitarr, Harpa, Ukulele, Banjo, Balalajka

Gitarr

- ✓ 6 strängar
- ✓ Kom ihåg ramsan: En Ball Groda Dansar Aldrig Ensam

Ukulele

- ✓ 4 strängar
- ✓ Förknippas med Hawaii

Harpa

- ✓ 46-48 strängar
- ✓ Har pedaler längst ner

Balalajka

- ✓ 3 strängar
- ✓ Från Ryssland

Banjo

- ✓ 4-6 strängar
- ✓ Vanligt i countrymusik

Blåsinstrument: Träblåsinstrument

Var från början gjorda av trä. Idag är en del gjorda av metall men många har ett munstycke (rörblad) av trä.

Dessa instrument ska du känna igen (utseende och hur de låter):

Tvärflöjt, Blockflöjt, Klarinett, Saxofon, Oboe, Fagott

Blåsinstrument: Bleckblåsinstrument

Ofta tillverkade i mässing. Ljudet framkallas genom läpparnas vibrationer i ett munstycke. Knapparna kallas ventiler. Instrumentgruppen kallas ibland *brass*.

Dessa instrument ska du känna igen (utseende och hur de låter):

Trumpet, trombon, tuba, valthorn, kornett

Tangentinstrument

Instrument med tangenter. Kan också kallas klaverinstrument.

Dessa instrument ska du känna igen (utseende och hur de låter)

Piano, flygel, orgel, cembalo, dragspel, synt

Flygel

- ✓ Har strängar som ligger ner
- ✓ Större och ger mer resonans än ett piano

Piano

- ✓ Har strängar som står upp
- ✓ Längst ner finns tre pedaler

Cembalo

- ✓ Föregångaren till pianot

Dragspel

- ✓ Vanligt i folkmusik

Orgel

- ✓ Ses i kyrkor
- ✓ Består av pipor som ger ljud genom en luftström
- ✓ Spelas med båda händerna och fötterna.

Synt

- ✓ Ett elektroniskt instrument
- ✓ Har många färdiginspelade ljud och kan även skapa nya ljud

Slagverksinstrument

Dessa instrument ska du känna igen (utseende och hur de låter):

Trumset, Xylofon, Bongotrummor, Congas, Tamburin, Maraccas, Klaves, Pukor

Xylofon

Pukor

Congas

Tamburin

Maraccas

Bongotrummor

Klaves

Trumset

- ✓ Består av delarna: hi-hat, virveltrumma, bastrumma, golvpuka, hängpukor och cymbaler.

Uppgift instrumentgrupper:

1. Dra streck mellan bild och rätt instrumentgrupp.

Skriv namnet på instrumentet bredvid/ovanför bilden.

Stråkinstrument

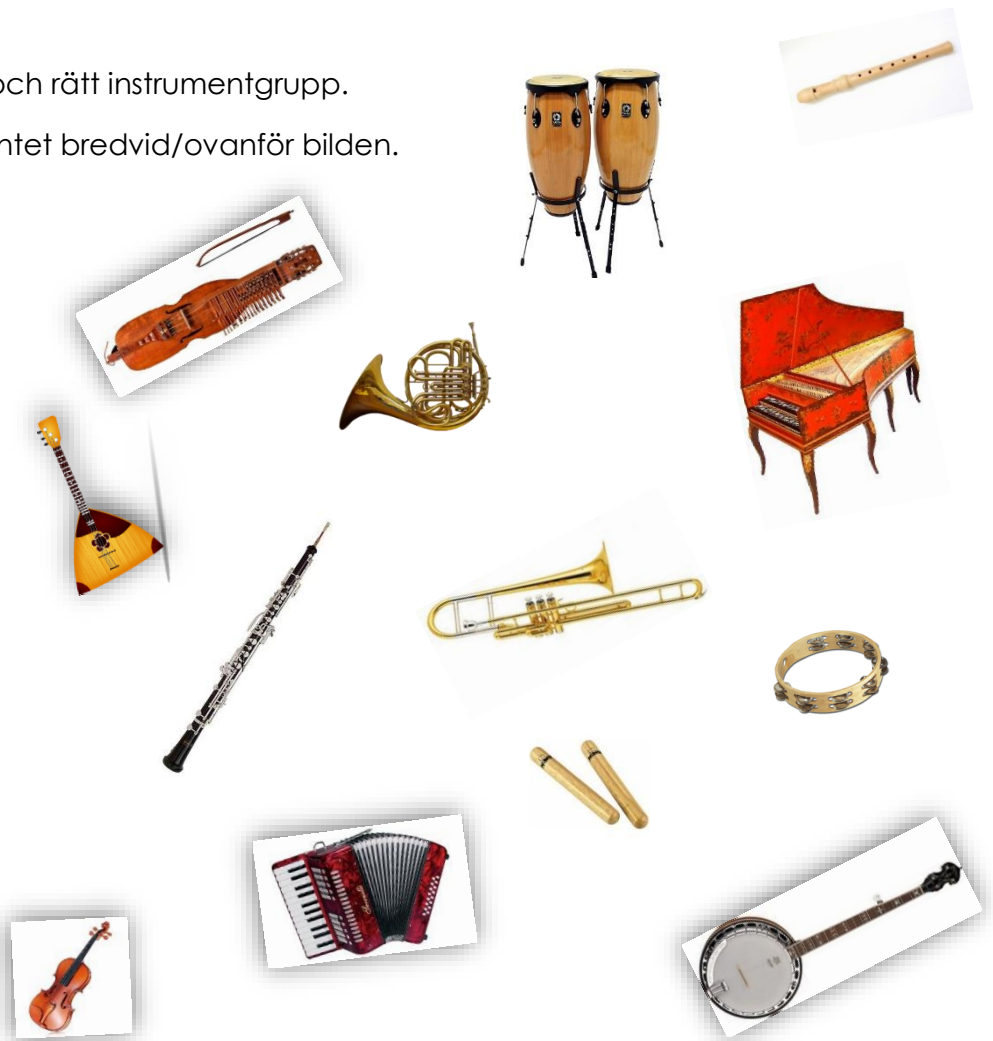
Stränginstrument

Träblåsinstrument

Bleckblåsinstrument

Tangentinstrument

Slagverksinstrument

Frågor instrumentgrupper:

Svaren på alla frågor finns i texten.

1. Vad är en stråke ofta gjord av för material?

2. Vad kallas stråkinstrumentet som har ungefär 20 strängar och också tangenter?

3. Vilken ordning kommer de övriga stråkinstrumenten ifrån ljusast klang till mörkast?

4. Skriv ramsan för att komma ihåg gitarrens strängar:

5. Vilket land förknippas man med en balaljika?

6. Vilket stränginstrument har pedaler?

7. Vilket stränginstrument är vanligt inom countrymusik?

8. Varför heter det träblåsinstrument trots att vissa av instrumenten inte är gjorda av trä?

9. Hur framkallas ljudet i bleckblåsinstrument?

10. Vilket bleckblåsinstrument spelar ljusast toner?

11. Vilket bleckblåsinstrument har ett drag? Vad är det?

12. Vad heter föregångaren till pianot?

13. Vilka skillnader finns det mellan ett piano och en flygel?

14. Vilket tangentinstrument spelas med både händer och fötter?

15. Vilka slagverksinstrument kan du se i musiksalen?

2. Uppgift: Lyssna!

Gå in på musikpaarentuna.weebly.com – årskurs 6. Öva på att känna igen hur de olika instrumenten låter genom att lyssna/titta på klippen.

1. Lyssna/titta på klippen.
2. Vad heter instrumentet? Vilken instrumentgrupp tillhör instrumentet?

3. Uppgift: Para ihop instrumenten.

Gå in på musikpaarentuna.weebly.com – årskurs 6. Tryck på länken "Övningar musikinstrument" för att komma till övningssidan.